

# SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 8. uri popoldne.

Štev. 67.

V Ljubljani, v četrtek 22. marca 1888.

Letnik XVI.

## Apostoli miru,

(Po Bucklejevi „History of civilisation“.)

Največja in najpogubljivejša nesreča ljudska je — vojska. Poudarjali smo že šestokrat na tem mestu, da je intelektualni napredek znatno pomogel k obmejeni bojaželjnosti in da so vsled tega največji talenti se odvracali od vojaškega stanú ter posvetili svoje moči mirni delavnosti.

Čim manj je kak narod olikan, tem bolj je ljud naklonjen vojaščini; kajti vsled osebne predrznosti in pogumnosti bil in je edini način, s kojim so si mogli pridobiti slave. Na otoku Borne-u se nihče ne more prej oženiti, dokler ne prinese glavo vsaj jednega sovražnika; posreči se li mu ubiti več sovragov, takoj poznaš to po njegovi ponosni hoji, koja je diploma njegovega plemstva. Ko pa so se povzpeli obrt, trgovina, véda, slovstvo — posvetili so se najpridnejši možje tem poklicem.

Poleg tega pa je še največ pripomoglo k utrjenju miru, da je bil izumljen smodnik. Sicer je to bojna izumitev, toda mirovnim namenom koristila je neskončno.

Imenitna ta izumitev vršila se je v XIII. stoletju, toda še-le v XIV. in v začetku XV. stoletja so se je posluževali. Ko so pričeli smodnik izdelovati, takoj se je izpremenil način vojevanja. Prej je moral biti vsak podanik pripravljen v orožju, bodisi v obrambo lastnega ognjišča, bodisi da je napadal druge. Stalne vojske ni bilo, temveč ves narod je bil po barbarskih tolpah, pripravljenih vedno za boj, odvracán od mirnega dela. Vsak je bil vojak, ali bolje rečeno, vsa Evropa bila je jedna armada in vsako drugo poslovanje bilo je zaničevano.

Ko so pa izumili smodnik, se je na mah vse premenilo. Prej je bilo treba vojaku meča in loka, potem je pa moral imeti novo orožje, koje je bilo drago in nepriležno. S puško so se jako okorno branili. Četrť ure je trebalo, nego so staro mušketo nabasali in sprožili. Na to uvedli so se samokresi, bombe, topovi, podkopi itd. Vojevanje postalo je te-

žavno in umetnejše. Nastala je torej potreba, cele množice ljudi uriti za vojsko. Takó je postala stalna vojska v polovici XV. stoletja in vrhu tega plačana.

Kakega pomena za vso družbo človeško je bila ta novotarja, pojavilo se je kmalu. Pravilne čete so bile mnogo spretnejše in gibčnejše, in kmalu so si pridobile zaslug in priznanj. Stara, takozvana deželna bramba klestila si je pot najprva, kar se tiče važnosti in mnogobrojnosti. Takó je postala med vojaki in meščani neka razlika, utvoril se je poseben vojaški stan, ki je le malo meščanov primerno zavzemal, ko se je nasprotno večina mogla posvetiti koristnejšemu delu. Kmalu se je polegla bojevitost, da, v ujmu mirnega svojega poklica prizadevali so si odvracati vojno ter za vsako ceno ohraniti mir.

Poleg vojne nastal je tudi stan, ki se je pečal s trgovino, obrtnižo, in védo. Od rodú do rodú postajal je ta stan silnejši in vedno bolj čislán, a tem bolj je hiral oni prvi stan. Konečno, v osemnajstem in devetnajstem stoletju postal je ta srednji stan pravo jedro ljudstva, merilo civilizacije in motor vsega naprednejšega gibanja.

Izraz tega vpliva je javno mnenje, kojemu se dandanašnji klanjajo ne samo ustavní, temveč tudi despotični vladarji.

Da bi pokazali, kako se dandanašnje vsi boljši veleumi odvracajo od vojaškega stanú, treba se potruditi k nekaterim vzgledom stare dóbe. V mali Grški bili so v tem stanu skoro vsi veleumi: prvi državnik Solon, Temistoklej in Epaminonda, modri Sokrat, modroslovci Platon, Antisten in Melis, govorniki Periklej, Alkibiad, Demosten, Aeschyn, dramaturgi Aeschyl, Sofoklej, pesniki Archiloh, Tyrtej, Alcej, zgodovinarji Tukidid, Ksenofon in Polibij. Sredi vojskinega hrupa izobraževali so ti možje svoj um, slog in mišljenje njihovo je tako dostojno in vzvišeno, da dela njihova čita tisoč in tisoč móž ter ja občudujejo, ne omenjajoči o bitvah in obleganih, kojim so stali na čelu. In toliko izbornih, duhovitih móž rodila je mala Grška.

Ozrimo se zdaj k vojaškemu stanu današnjemu,

v kojem je že na milijone ljudi. V zadnjih treh stoletjih razen jedinega Descartesa niti jeden vojak ni bil moder ali duhovit pisatelj.

Torej vidimo, da se vsi rednejši talenti posvečujejo mirnemu meščanskemu poslovanju.

Ni manjšega vpliva na olajšanje vojskú nego izumitev smodnika imelo je znanstvo politične ekonomije. To znanstvo odkrilo nam je mnogo prej še nepoznatih resnic. Koliko vojskú je bilo zavoljo trgovinske nevoščljivosti; kajti splošno se je mislilo krivo, ako si namreč pribori česa kaka dežela, da druga to izgubi. Denar pomeni bogastvo, in zaradi tega je bilo načelo vsacega naroda, kar največ móči nakupičiti denarja. Kjer je bilo takó, reklo se je, da dežela procvita in da je zdrava, in kjer je bilo inače, domnevali so, da druga dežela bogati na račun in na škodo druge. Tem načinom iskalo se je s kako drugo državo skleniti trgovinsko pogodbo, vsled koje je bila prva ali druga prisiljena prejemati mnogo naših izdelkov in pridelkov, ter nam zato dajati mnogo svojih novcev.

Ako se je branila kaka država sprejeti tako pogodbo, takoj se je vnela vojska, in če treba — krvava.

Vojska je bila torej večna, neprestana, neprijateljstvo brez nehanja; vsak narod si je domneval, da je to njegova korist, ako sosed osiromaši. V očigled temu izšla je l. 1776. na svetlo knjiga od Adama Smitha pod naslovom: „Wealth of nations“ (Narodno bogastvo), poleg sv. pisma gotovo najznamenitejša knjiga na tem svetu. V nji je Smith ovrgel vsa kriva domnevanja o trgovini ter je dokazal, da ni bogastvo zlato in srebro, temveč delo, in da je zlato le merilo za bogastvo; da je svobodna trgovina vsaki deželi le v prospeh, da dobiček iz trgovine ne tiči v množini strženih novcev, temveč v tem, kjer so domači izdelki in pridelki in v možnem zamenjavanju za drugi material, s kojim se težko manipuluje in da ne more biti na korist, temveč na škodo državi sami, ako sosed obuboža, istotako, kakor dobremu trgovcu privoščiti, da bi sosed zabredel v revščino in moral prijeti za be-raško palico.

## LISTEK.

### „Jezičnik“ v slovenskem slovstvu ob njegovi petindvajsetletnici.

(Predaval v Katoliški družbi A. Kalan.)

(Dalje.)

Nikdo — pravi dalje „Jezičnik“ — nima spretnosti do vsega; a Znojemski se je z dokaj dobrim vspehom v védah in umetnijah ponašal vsestransko v vezani in nevezani besedi. V vezani besedi n. pr. kako je spreminjal merilo, igral si z rimo, v asonanci in aliteraciji, s pripevkom, v trioletu, staneah, decimah, v distihu! Gojil je pesništvo narodno in umetno, cerkveno in posvetno ter skladal n. pr. pesmi, ode, himne, sonete; elegija, glosa, gazela, kamona, kantata se nahaja v poeziji njegovi, izpuščal je puščice ali sršene, koval napise, stikal prepogore krozil dobrovoljke, popeval v pravljicah in pripovedkah, legende in seljanke, balade in romance.

V nevezani besedi je o cerkveni védi in umetnji pisaril največ stvari polemične v brambo veri in cerkvi nasproti drugovercem, o paganstvu in krščanstvu, zgodovini in pravi cerkvenem, o svetnikih,

škofih, misijonarjih, cerkvah, starih in novih; o cerkveni zidarji, o podobah, glasbi, zvonilu, petji; o katekizmu, blagoslovih, bratovščinah, duhovnih vajah itd. O petji narodnem posebej in v ljudski šoli, o pesnikih in pesmaricah; o šolah deških in dekliških, obrtnijskih nižih in srednjih. Koliko je sestavil spisov iz zgodovine posvetne stare in nove, o koledarstvu, o zemlji, mestih, krajih, možéh! Kako rad je preslavljajal može svete in domoljubne...

Dokaj znameniti so njegovi sestavki jezikoslovni o slovenščini novi in stari, o pravopisju in blaglaslju, kovanji novih besed, o krstnih in lastnih imenih, o pismih opravnih, nekdanjih spominkih, o slovenščini v šolah, uradnih, postavah, pri vojaci; o književnem jeziku vseslovanskem.

Tako se je vbadal in vpiral v samotni Hicinger neutrudno za cerkev in državo, za dom in narod — mnogo let v dragi — Podliski... Treba mu je bilo o spisovanju zdaj te knjige, zdaj une listine, zdaj kake letnice ali kacega imena in poskočil je časih ter hitel po noči, v grdem vremenu, brez denarja, v ta namen v Idrijo, Ljubljano, Cerknico, Zatičino itd. — Ko v takem opravilu hiti nekda iz Podlipe, izgubi edini svoj peták, in ko v Ljubljani pri součencu ne dobi postelje, pronoči zunaj na Mirji,

koder se je nebo razpenjalo nad njim, grad mu je bil brez vratarja, srebernina jutranja rosa, zlatnina čista zarja; sploh vkvarjal se je v osodi pevea, komur sreča vedno laže, kateri po besedah Prešernovih živi, umrje brez denarja.

Dr. Lovro Toman in njegova rodoljubna idejalna soproga Josipina Turnogradska omenjata se za tem v „Jezičniku“ XXIV. na str. 82 do 90. (Cf. obširni životopis Andrej Praprotnikov. Izdala „Matica Slovenska“ leta 1876.)

V novejšo dóbo spada tudi delovanje Antona Umeka Okiškega, katerega opisuje v svojem XIII. letniku, predrazega učenca v družbi z blagim vodjo gimnazijskim, Janez Nep. Nečašekom, kateremu je gosp. profesor postavil časten spomenik v istem letniku.

Gorjé, piše „Jez.“ v tem letniku str. 4, mladini brez blagih vzorov; trikrat gorjé z neblagimi ali zanikarnimi! — Čut o dobrem, pravem in lepem je vsadil človeku že stvarnik v srce; treba je, da ga v otroku vzbudijo in potem skrbno gojijo oni, katere mu je sam Bog dal za svoje namestnike. — Blagor mladenču, kateri se, v vinogradu Gospodovem vep-ljen, dobro prime, in kakor mladika na trti čvrsto raste, prav cvete in lepo plodi po vzgledu Kristu-

Dolgo so se oboroževali in vojskovali proti tej novi teoriji, toda zastonj se vzdigujejo nazadnjaki proti napredku vede: niti jedna velika resnica, jendenkrat odkrita, se še nikoli ni izgubila, in vsaka važnejša izumitev potegnila je za seboj večino. Polagoma oglašali so se najrazumnejši ljudje k novi teoriji, sčasoma dosegla je večino, a danes po sto letih ni ga človeka le kolikanj omikanega, koji bi se ne sramoval onih splošnih nazorov in mnepej pred Smithom.

Prej so bili trgovci oni živelj, koji je največ hrepenel po vojski, da bi obogatel, a dandanašnji so uverjeni o pogubi, koja ima vojska kot posledico, in zato ni bolj miroljubnejših ljudi od kupecev.

Tretji apostol miru je sopar, koji se rabi kot sredstvo za potovanje, osobito na železnicah in parnikih, po kojih so se narodi približali, spoznali in s tem ovrgli one razne predsodke mejsobojno, koje ima takó rad narod o narodu, takó so n. pr. angleški pisatelji z največjo nesramnostjo pisali o običajih, zasebnem značaji Francozov in o uesramnosti Francozinj in so s tem netili zavist in sovražstvo, koje sta oba naroda že brez tega davno čutila proti drugemu. Za one dóbe bil je vsak Anglež trdno uverjen, da se lahko meri z desetimi Francozi, koje more v hipcu povaliti na tla, ono skaženo in ničemurno pokoljenstvo, koje pije mestu žganja vino, je žabe, klanja se kipom itd. Nasprotno so govorili zopet Francozi o Angležih kot o surovih barbarih brez okusa in človekoljubnosti, kot o nesrečnejših, koji živé v nezdravem podnebj, v večnem dežji in megli, iz-za koje nikedar ne posije solnce, a vsled tega trpi na neozdravljivi melanholiji (angleški „spleen“) in se vsled strašne te bolezni vedno, osobito pa oktobra meseca obesi in postreli na tisoče ljudij.

Takó nespametni in neosnovani predsodki ohranili so se v Evropi še dandanes, zlasti v Nemcih o nekaterih slovanskih plemenih.

Glavni vzroki torej, zakaj bojaželjnost vedno bolj pojemlje, so plodi človeškega uma, človeške izumitve: smodnik, narodno gospodarstvo in raba sopara. To so trije apostoli miru, koji bodo vedno večji in neizmeren vpliv imeli na razvoj človečanstva.

## Prisilno zavarovanje.

(Konec.)

Še škodljiveje za občansko svobodo pa bi bile prisilne zavarovalnice z družega stališča. Bile bi namreč v rokah vlade (kot državni zavodi) ali v rokah deželnih odborov (kot deželni zavodi) prav mogočna organizacija, katera bi se v okolnostih dala zlorabiti v politične namene. Z ozirom na projekt kranjskega deželnega zbora naglasiti mi je nevarnost, katera bi od deželnih zavarovalnic pretela slovenskemu narodu po vseh deželah, v kateri stanuje, in o neugodnih okolnostih tudi na Kranjskem. Vsaj smo tu, dasi nas je ogromna večina 95% vsega prebivalstva, vendar že bili prišli vsled vladnega pritiska tako daleč, da smo mnogo let imeli čisto nemšk deželni odbor. V rokah tacega deželnega odbora bila bi deželna prisilna zavarovalnica to, kar je v rokah

sovem, kateri nam je v krščanstvu prvi in poslednji vzornik.

To srečo je imel mladi Umek . . . Vbral si je že v nežni mladosti vzor, kateremu je žrtvoval se Okiški na slovstvenem polji slovenskem verno v vsem svojem dejanji in nehanji, in se ga tudi po dovršenih viših šolah ni sramoval, napisavši na lastno sliko geslo svoje: „Vse za vero in domovino!“

„Jezičnik“ pa je hotel s svojo obširno razpravo o Umeku uprav mladini pokazati vzor, po katerem se ji je ravnati — ki ji je bil žalibog tako zgodaj odvzet.

Mladina potrebuje vzorov. Blagor vsem, kateri dobijo prave vzornike v posnemo! Prvi in poslednji vzornik nam je Kristus. To je Okiški zvesto spoznaval v vsem svojem popevanji, torej je pa tudi poezija njegova dar nebeški, kateri od zgoraj navdihnjen — povzdiga zopet na kviško — k viru vse dobrote, pravice in lepote. Kako svetla, mila, velečastna je njegova poezija v slutji vesoljnega soglasja, o Bogu, človeku, naravi, o času in večnosti, o radostih pa britkostih posvetnih, o narodu slovenskem in slavi njegovi, o veri, upanji, o najvišji moči ljubezni itd. — Kako vse drugačno je ono iz Nemčije žalibože že tudi v naše slovstvo vrinjeno pope-

vlade državno uradništvo. Občinski načelniki in zapupni možje, kateri bi od zavarovalnice bili plačani za njihovo delovanje, bili bi po takem v gmotnem oziru odvisni od deželnega odbora; pa tudi mej člani zavoda, ki bi bili v slučajih škod navezani na blagohotnost zavarovalničnih, oziroma deželnih funkcionarjev, ne bilo bi teško prodirati z agitacijami, škodljivimi našemu narodnemu razvoju. Iz lastne skušnje vem, da je o času deželnozbornskih volitev leta 1877. neka zavarovalnica naročala svojim na Spodnje Stajersko odhajajočim likvidatorjem škod, naj agitujejo proti slovenskim kandidatom; — ako se kaj tacega drzne privaten zavod, koliko bolje bi lahko proti Slovincem uporabil graški deželni odbor. Isto ko na Stajerskem, godilo bi se pa tudi drugje, kjer smo Slovenci v naravnej, ali pa vsled posebnih volilnih redov v umetni manjšini; da, celo na Kranjskem — kakor sem že naglašal — ni izključena taka mogočnost. — Ubogi koroški Slovenec, ki od državnih in deželnih uradov ne more v nobenem oziru doseči ravnopravnosti s svojimi nemškimi so-deželani, dosega to ravnopravnost vsaj pri zavarovalnicah. Večina zavarovalnih družeb uvela je namreč slovenske police in slovenske zavarovalne tablice. Da bi kaj tacega koroška deželna zavarovalnica odpravila takoj, o tem ni dvojbe. Pa tudi drugod — ako izvzamem Kranjsko — ne bilo bi v tem oziru boljše.

Privatne zavarovalnice — abstrahujoč od nekaterih strastnih funkcionarjev njihovih — ne upajo si posezati v narodno naše gibanje ovirajoče; one nas celo v mnogočem rade podpirajo. Opozarjam samo na jeden zavod, čegar narodna organizacija razvidna je prav dobro iz vseh dosedanjih izkazov o denarnih doneskih za zgradbo splošnega „Narodnega doma“. Od deželne organizacije bi se gotovo nikdar ne bilo doseglo tako izdatno sodelovanje pri tem imenitnem narodnem podjetji.

Znamenita je v tem oziru tudi izjava gališkega deželnega odbora. Tudi tam so nekateri poslanci sprožili misel prisilne zavarovalnice in deželnemu odboru bilo je naloženo proučiti to stvar in staviti plenumu deželnega zbora primerne nasvete o izvedbi. Ti nasveti bili so predloženi letos; a glasé se proti deželnej prisilnej zavarovalnici, pač pa izražajo za prisilno zavarovanje, pri katerem naj bi se lastnikom poslopij samim prepustila volitev jedne obstoječih privatnih zavarovalnic. V svojem poročilu priznava deželni odbor gališki: „da rešitev problema o prisilnem zavarovanji ni lahka, da sega globoko v deželne razmere; da omejuje osobno svobodo deželjanov in da naklada vsem velika bremena.“ To je jako znamenita izjava, katero naj bi si vzeli k srcu oni, ki z deželno prisilno zavarovalnico želé vse deželane spraviti v odvisnost dežele, poleg tega pa pričakujejo zmanjšanja bremen.

Končujem. Očitati se mi utegne, da bi jaz ne bil imel spuščati se v razpravo o prisilnem zavarovanji, češ, da več ali manje govorim pro domo sua. Naj bode tedaj povedano, da se meni ni prav nič bati deželne prisilne zavarovalnice, ker imam s zavodom, kateri zastopam, skleneno tako pogodbo,

vanje, kojemu predmet je „Weltschmerz, Emancipation des Fleisches und des Weibes, und revolutionäres Umkehren der Dinge.“ (Cf. Eichendorff. „Jezičnik“ XIII. 50.)

Dr. Janez Bleiweis in Ivan Vesel Koseski sta zadnja, katerih se „Jezičnik“ spominja v XXIV. svojem letniku.

Ko je dr. Bleiweis leta 1878 svečano praznoval svoj sedemdeseti letni god, tedaj mu je poklonil g. profesor Marn tedanjega „Jezičnika“, in omenjal, da je dr. Janez Bleiweis na slovstvenem polji narodu slovenskemu drugi Vodnik.

Postal pa je dr. Janez Bleiweis slaven po „Novicah“ in zato je „Jezičnik“ precej po njegovi prerani smrti leta 1881 razpravljal njegovo delovanje, vzlasti z ozirom na „Novice“ v posebnem XX. letniku svojem.

Delovanje ranjkega je slavno in opisovali so je že in bodo še drugi; jaz — pravi „Jezičnik“ — se v naslednjih razpravah obračati hočem le nato, kaj nam je spisal in kako ali katere pomembe nam je v slovstvu slovenskem in posebej v jeziku našem dr. Janez Bleiweis (rojen 19. novembra 1808 v Kranji, umrl 29. novembra 1883 v Ljubljani) vitez Trsteniški. (Konec prih.)

da bi se nikakor ne mogla ignorovati tedaj, ko bi se ustvarjala deželna prisilna zavarovalnica. V tem oziru sem tedaj čisto neodvisen in prost vsake bojazni. — Pravico in celo dolžnost pa imam o tej tako važnej zadevi izpregovoriti zato, ker mi je znano notranje in vnanje poslovanje zavarovalnic. Ko bi se mi zanimala ta pravica, tedaj bi se moralo izreči tudi načelo, da na priliko o zadevah odvetniškega stanu ne sme govoriti nobeden odvetnik in da v trgovinsko-obrtnijskih zbornicah ne bi smel sedeti nobeden trgovec ali obrtnik.

Ivan Hribar.

## Politični pregled.

V Ljubljani, 22. marca.

### Notranje dežele.

**Dunajsko katoliško - šolsko društvo** dobilo je zadnje dni jako važno naredbo od naučnega ministerstva; ista slove: „Na tukaj vloženo prošnjo z dne 13. januarija t. l. naznanja se osrednjemu vodstvu, da ni postavnega zadržka, vsled kojega bi se ne smele rabiti posebne učne knjige, koje je poprej potrdilo naučno ministerstvo, v katoliških zasebnih verskih šolah. Po tem takem prepuščeno je le previdnosti osrednjega vodstva, da si preskrbi dotične knjige in jih uradno predloži v potrebno zakonito potrjenje, ki se bo izvršilo po dotičnih postavnih določbah. Dunaj, dne 14. marca 1888. Naučni minister: Gautsch I. r.“

Nj. Veličanstvo cesar je izdal ukaz: Da dokazem pehoti kot glavnemu orožju armade Svojo posebno skrb zanjo, ustanovljam s tem službo **generalnega nadzornika pešcev** ter kot tacega imenujem Svojega gospoda sina, prestolonaslednika FML. nadvojvodo Rudolfa.

Pri zadnjih **dunajskih občinskih volitvah** zmagala je antiliberalna zveza demokratov, antisemitov in Čehov. Liberalni krogi so zaradi tega zelo oplašeni. Pokazalo se je pri tem, kako liberalno nemštvo na Dunaji zgubava vedno več tal.

**Hrvatski sabor** sešel se ne bo dné 7. aprila, kakor je bilo to začetkoma določeno, marveč še-le koncem aprila ali začetkom maja, in to zaradi tega, ker so letos sredi aprila grški velikonočni prazniki.

Vlada zahtevala bo bajé od delegacij za **skupne vojaške namene** znesek 35 milijonov in ravno toliko od tu- in onstranskega državnega zbora za domobranstvo in črno vojsko. V pokritje izdala se bo v Avstriji in Ogerski papirna renta ter se pokritje razdelilo na dve leti.

### Vnanje države.

V **Črnigori** je še vedno silna lakota. Zaradi tega je ukazal knez Nikita, da so se morala pričeti javna dela vzlic neugodnemu letnemu času in vremenu. Več sto ljudi je dobilo zaslužek pri osuševanju barjev pri Odsinji in Baru ter pri gradjenji nove ceste od Vir-Bazara do Bara. Ker so pa državne blagajnice prazne, izplačuje se z žitom. Vsak delavec dóbi na dan po 5 ok pšenice (4½ klgr.). Razven tega postavile so se na večih krajih žitne shrambe, v kojih se prodaja živež po nizki ceni revnemu ljudstvu, in sicer proti začasnim dolžnim pismom, za koje bodo morali državi plačati dotične zneske v gotovini še le po žetvi.

Od **srbske** meje poroča se zopet o napadih Arnatov. Kakor se zatrjuje, ustrelili so pri Skoplji zavratno Arnavtje nadzornika srbskih železnic, Waltera, akoravno so ga spremljali turški orožniki.

Notranje **bolgarske** razmere razjasnuje prav dobro zadeva majorja Popova. O njem pravi dopis iz Sofije: Popov je bil eden onih častnikov, ki so se odlikovali v srbski vojski z nadarnostjo in pogumom in v poznejši dóbi začasnega vladarstva s zanesljivostjo in dejanjsko odločnostjo. Bil je najbolj navdušeni pristaš Battenberžanov, a kakor hitro je došel v Bolgarijo Koburžan, kazal je tako hitro in javno svojo vnetost za Ferdinanda, da je izgubil vsled tega vso svojo poljudnost pri narodu. Sedaj se je pričel vmešavati tudi v politiko ter si je celo prizadeval, da bi postal vojni minister. Ko je prevzel načelnništvo prve brigade, hotel je pridobiti svojo prejšnjo službo poveljnika pri Aleksandrovem polku za svojega svaka Boneva, med tem ko je hotel vojni minister Mukturov oddati to mesto majorju Kutinčevu. Navstalo je veliko sovražstvo zaradi tega med Bonevom in vojnim ministrom, ki se je celo odpovedal, ko je prodril Popov s svojim kandidatom vsled prinčeve naklonjenosti. Le z velikim trudom je pregovoril Ferdinand Mukturova, da je še ostal vojni minister.

Obe hiši **pruskega** deželnega zbora sprejeli ste enoglasno in brez debate predlagani adresi kralju-cesarju. — Cesar Friderik sprejel je dné 20. t. m. v avdijeci papeževoga nuncijsa na Dunaji, Galimbertija, ki mu je izročil pismo sv. Očeta.

**Francoske** republike predsednik pričel bo svoja potovanja po državi, kakor je to sklenil že koj začetkoma svojega vladnega nastopa, dné 25. aprila. Obiskal bo mesta Dunkerque, Lille, Maubeuge in konečno Bruselj. Mornarični oddelek v la Manche-u priplul bo v Dunkerque, da pozdravi predsednika.

— Predvčerajšnjim je utemeljeval Cassagnac svojo interpelacijo glede vladnih naredeb zoper Boulangerja. Rekel je med drugim, da sta poljudnost Boulangerjevo provzročila nazmožnost vlade in nepopularnost zbornice. Naredbe ne bodo predrugačile nazorov naroda, ki pričakuje od Boulangerja rešitev. Tirard je naglašal, da je vlada hotela s svojimi dotičnimi naredbami edino le ohraniti vojaško disciplino (dobro-klici) ter je zahteval, naj zbornica preide na dnevni red. Zbornica je ustregla njegovi želji ter sprejela predlog njegov s 349 proti 93 glasovom. — „Figaro“ poroča, da se je predvčerajšnjim sešla komisija petih generalov zaradi Boulangerjeve zadeve. Boulanger bo skoraj gotovo stalno umirovljen. — Nasproti nekemu dopisniku v „Gaulois“ se je pritoževal Boulanger, da vlada postopa kruto zoper njega, ne da bi ga bila poprej zaslišala. Tudi nima niti ene listine, ki bi le količkaj dokazovala njegovo krivdo. Zaradi tega so vlomili tajnega redarstva agentje v njegovo stanovanje, da bi na kak način dobila vlada v roke kake spise, na koje bi mogla opirati svoje naredbe. A našli niso vohuni ničesar, ker so jih prepodili generalovi služabniki.

**Italijanski** Franciji prijazni krogi delujejo na vse moči, da bi vrgli ministerskega predsednika Crispija. Dne 17. t. m. imel je Crispi v zbornici pri proračunski razpravi glede ministerstva zunanjih zadev vroče ure. Vladi nasprotni poslanci karali so sedanjo politiko glede Vatikana, Francije, Anglije in Abesinije. Poslanec Bonfadini je naglašal, da ima papeštvo največjo zaslonbo v Francozih (?), in ravno s temi ne more Italija doseči sporazumljenja. Toscanelli pa je napadel Crispija naravnost, da ga pri politiki ne vodijo državne koristi, marveč le osebni oziri. Z abesinsko vojsko zabredel je ministerski predsednik na napačno pot, kajti vsled nje nastala je mej Italijo in Anglijo nekaka mržnja na veliko kvar italijanskih koristi. Cela Abesinija ni toliko vredna, kakor angleško prijateljstvo.

V **angleški** spodnji zbornici priporočal je poslanec Ritchie v daljšem govoru postavne načrte, zadevajoče krajevno vlado v Angliji in Walesu. Nastavili se bodo grofijski okrajni svētiki z obširnimi področjem, kajti skrbeti bodo morali mej drugimi političnimi posli tudi za krajevne dačne zadeve, za vzdrževanje cest, za ustanovljanje industrijskih šol in razdelitev grofij v volilne okraje za parlament. Redarstvena uprava izročila se bo komisiji, ki se bo sestavljala iz grofijskih svētikov in sodnikov. Grofijski svētiki volili se bodo na šest let. London bo lastna grofija, na čelu jej lord-poročnik. Redarstvo ostalo bo v področji ministerstva notranjih zadev. Postavni načrti sprejeli so se v prvem branji ter se je drugo čitanje določilo na dan 12. aprila.

**Turška** vlada postopati bo morala v bolgarskem vprašanju hitreje in odločneje. Ne samó Rusija, marveč tudi Nemčija sili na to, ker je novega nemškega cesarja izrečna želja, da se že kmenečno reši ta kočljiva zadeva, ki toliko časa vzne-mirja celo Evropo. Vsled tega je stališče velikega vezirja Saída paše zeló omajano, ker je odločen pristaš zavlačevalne metode.

## Izvirni dopisi.

**Z Goriškega**, 20. marca. Nedvomljivo načelo zdrave človeške pameti je, na katero se tudi krščanstvo vedno ozira, da se mora nižji višjemu podrediti. Iz tega sledi gledé narodnosti, da se mora naravna ljubezen narodov do svojega rodú in jezika podvreči sv. veri in nauku božjemu ter krščanski ljubezni do bližnjega. Če se to zgodi, postane ljubezen do svojega naroda Bogu prijetna, na katero se opirata edinost in mir. Kako grozno pa je narobe, kdor stavi lastno narodnost z vso njeno pritliklino nad sv. vero. Kam privede narodnost brez sv. vere, imamo priložnost opazovati posebno zdaj, ko se gré za premembo sedanje šole. Oni dnevnik dela na vse kriplje, da bi ostala sv. vera samo v staroslovenski liturgiji, ta tednik ne jenja proglašati, da je pravi odjek goriških Slovencev, ko se izogiba vsakemu dobremu svētu od strani naših prvakov in pravih rodoljubov. Kaj pa o našem tako zvanem „narodnem“ učiteljstvu, ki se tako ponosno dviguje, kakor bi bilo že rešilo „Slovenijo“ iz gotove pogube? Vedó li oni učiteljski krogi (katera beseda se mora pa vzeti „cum grano salis“), kaj se pravi naroden biti? Kdo je bolj naroden, ali častita duhovščina, ki ima za seboj v tem oziru neprecenljive zasluge, ali pa takozvani narodni učitelji, ki se kažejo tako znameniti še le v najnovejšem časi?

Naša (?) „Soča“ namreč piše v zadnji številki: „Neumljivo nam je, kako se je mogla naša čast. duhovščina v nemati za predloženi Liechtensteinov načrt ter pobirati zanj podpise. Kedor je kaj naroden, naj zdaj preudari! — obžalovati ne bode nič pomagalo.“ (Mimogredé vprašamo torej učiteljsko „Sočo“, vé li, da se niso podpisovale peticije za Liechtensteinov načrt, marveč za versko šolo sploh?)

To učiteljsko glasilo dolži torej častito duhovščino, da se je izneverila svojemu narodu, ker se poteguje tako vstrajno za versko šolo vkljub „Sočinemu“ protiažitovanju.

Pohvalno je treba pri tej priložnosti omeniti, da deluje naša častita duhovščina v tem obziru v pravem zmislu svojega naroda, kateri se je že večkrat javno izrazil o novi verski šoli. Dasi ni priporočeval nobeden tukajšnjih listov verske šole, da, celó vsak proti nji pisaril, treba ni bilo nikake agitacije za peticije, ker naše ljudstvo čuti že dolgo težko breme liberalne šole. Ravno tržaška „Edinost“, ki hodi zdaj drugo pot, pisala je o svojem časi na dolgo in široko o novodóbní šoli, o njenih vspehih in o učiteljstvu. Koliko je morala takrat „Edinost“ požreti! Celó zarotili so se proti nji učiteljski krogi. Povod onemu učiteljskem rovanju dal je nedolžen dopis: Z desnega brega Soče, v katerem je bilo čitati med drugim zanimivim blagom tudi to: „Naš narod v obče pošten, morálen in pobožen želi sebi enake sinove, kateri naj bi bili bolj vzgojeni kakor poučeni v predmetih, katerih ne potrebujejo v svojem življenji. A žalibog se posebno v sedanjem „modérnem“ časi na morálno vzgojo premalo ozir jemlje in večini učiteljstva je to deveta brigá. Vsak davkoplačevalec se tudi spominja one dóbe, v koji je bilo pripuščeno občini skrbeti za vzdrževanje javnih ljudskih šol, katere so nam nekoliko več donšale, kakor današnje, kajti takrat je bila vzgoja in npravno vedenje poglavitna reč. Ždaj vsak toži, dalje ko obiskujejo otroci šole, bolj razuzdani in divji so, katerim ni nič sveto. — Naš narod se drži starih šeg in navad ter obsoja vsako napravo, katera sloni na liberalizmu in nasprotuje tako starim boljšim razmeram.“ Kakošen krik je nastal takrat v našem učiteljstvu iz nove šole radi teh pomenljivih besed, učitelji stare šole so jih pa javno odobravalí. Takrat pokazal se je med našim učiteljstvom pravi „horror vacui“, kateremu se prizadevajo v okom priti konservativni poslanci.

Kar pa zadeva novodóbní učitelje in njih vspehe posebej, dokazali so nam javno vrli prebivalci nekega trga na Goriškem. Ako se torej ne piše sedaj v naših listih za versko šolo, nič ne dé, ker nam je o tem mnogo povedala „Edinost“ pred par leti. Bog daj enkrat konec takim razmeram v našem šolstvu! Naše ljudstvo že omahuje pod težo tega brezverskega bremena. Zvezda-vođnica našega ljudstva je in bo: Vera katoliška in pa beseda materina. Ako je novi šoli vera peto kolo, tako so ji tudi vere glasitelji, in če se novodóbní učiteljev ideje razširijo med narod, po čemu Slovincem še duhovnikov? Tako zvano „le narodno“ učiteljstvo koplje jamo, v katero pa samo trepetá. Mi pa, duhovniki, delovali bomo v smislu že znanem neprestrašeno z vsemi dopuščenimi sredstvi za versko in narodno šolo, ker nam je vsaka drugačna šola za naše verno slovensko ljudstvo le nezmisel in potrata. Nikdar se nočemo ozirati na to, kaj počenja proti nam pešéica prenapetih móž, marveč „klestili“ si bomo pot do postavljenega smotra. Le naprej!

(Konec pril.)

**Iz Jablanca p. Dol. Zemonu**, 17. marca. Tukajšnje županstvo je poslalo nastopno čestitko vladiki Strossmayerju:

Prezvišeni gospod vladika!

Dan, ko Vi, prezvišeni gospod, praznujete petdesetletnico Svojega mašništva, ostal bo s zlatimi črkami zapisan v zgodovini jugoslovanskega naroda. Kdo bi mogel prešteti vsa slavna dela, katera ste Vi v preteku pol stoletja dovršili v prid cerkvi in na korist mili domovini.

Srca vseh Jugoslovánov bítejo v največi hvaležnosti do Vas. Tisoči in tisoči naših rojakov, kateri niso redke sreče deležni, da bi mogli pričujoči biti sveti daritvi, katero bote v Svoji krasni prestolnici opravljali v spomin petdesetletnice Svoje — so v duhu pri Vas ter se ozirajo z največim spoštovanjem, v najbolj iskreni hvaležnosti do Vaše prezvišenosti.

Dovolite torej, da se tudi mi ponižno podpisani zastopniki velike kmečke občine Jablanca v Dol. Zemonu pri Ilirski Bistrici na Kranjskem pridružimo brezštevilmim Vašim voščilcem, ter Vam razodenemo čutila, katere vedno, posebno pa današnji dan — dan Vaše preslavne petdesetletnice — naša srca navdajajo:

Bog Vas živi, Bog Vas ohrani še mnoga in mnoga leta v ponos in veselje sv. cerkvi, v radost in srečo mile nam domovine, da bote mogli gledati,

da je seme, katero ste vsejali, v brezštevilmih vrlih delih rodilo stoteri sad. Zivelí bote v hvaležnem spominu v sreih Jugoslovánov vekomaj! — Sledé podpisi občinskega načelnika in svetovalcev.

## Dnevne novice.

(Biskupu Strossmayerju) je odgovoril sv. oče Leon XIII. na njegovo zahvalnico, proseč Boga, da mu dá še dolgo zdravje na korist izročeni mu duš in naroda njegovega. Blagoslovil je njega, duhovščino in narod. — Francoski škofje, prijatelji in čestilci Strossmayerjevi, poklonili so mu prekrasen in dragocen luster za stolno cerkev. Nebrojne čestitke od veleznamenitih oseb došle so mu od vseh strani. — Pri obedu v škofovi palači je bilo nad sto oseb. Prvi je govoril Strossmayer in napil papežu in kralju. „Papež mi je naklonjen“, rekel je biskup. „Dokler papež ne razveže vezí, ki me vežejo z njim, ostanem tukaj. Mnogi želé mi smrt, a naj še počakajo. Papež je prijatelj Slovanom in Vašemu škofu. Kralju sem hvaležen, ker me je imenoval biskupa“. Nazdravljali so biskupu kanonik Tordinac, grof Ivan Drušković, dvorni svetovalec Badovinac, dr. Tavčar, prof. Marković, župnik Hurban, kanonik Rački, rektor Smičiklas, dr. Neumann in drugi. Biskup je vsakemu preprijazno odgovarjal.

(Dvakrat srečna Belokranjska, kali?) Ne le četvorica učiteljev črnomaljskega okraja, to je trije iz Črnomlja in jeden iz Metlike, izrekli so se v krčmi g. učitelja S. (zapisane na ime gospe soproge) in še v neki drugi proti Liechtensteinovemu načrtu ter potem odposlali bombastični telegram kot večina učiteljstva okraja črnomaljskega, ampak tudi mestni zbor črnomaljski sklenil je jednoglasno, kakor včerajšnji slovenski tukajšnji dnevnik poroča, v seji dne 18. marca prošnjo poslati državnemu zboru za odklonitev Liechtensteinovega predloga. — Od kod neki tolika vnema za židovske namene, proti katerim je tam najmanje ovir, kjer se zamori vsa versko-npravna podlaga? Ali se bodo ubogi Belokranjci s tem tistega oderuštva rešili, katero je med tamošnjimi nemalimi namoštiki že zgodovinski znano? Ali se bodo s tem osrečili Belokranjci, da jim več ne bo treba v Ameriko bežati, dočim se nam poroča, da jih je že iz ene same župnije nad tisoč tam, ki so šli svoje sreče iskat? Blažena dežela, da teh nadlog ne bo več, ko tudi njena tolikanj razsvetljena metropola nič kaj več ne mara za versko-npravno vzgojo!

(„Kranjski Landes-Lehrer-Verein“), obstoječ iz protestanško-schulvereinskih učiteljev in nekaterih profesorjev tukajšnjega c. kr. učiteljišča, je ves razvnet in razkačen, odkar smo razkrili nekoliko njegovo delovanje, osobito kako se je nameravalo počiti javno mnenje takrat, ko se je imenovalo to društvo „Landes-Lehrer-Verein für Krain“ pri naporu proti Liechtensteinovemu načrtu, kakor bi vse kranjsko učiteljstvu stalo za njim. Ko se mu pa to početje nič kaj noče posrečiti, maha in bíte krog sebe, da je človek še bolj utrjen v prepričanji, kako silno potrebno je verska šola tudi na Kranjskem, če hočemo, da dobimo značajne može za vzgojevalce mladine, ker značajni ljudje se vzgojujejo le na versko-npravni podlagi, kakoršne pa v glasilu tega društva v „Laib. Schulzeitung“ iščemo zastonj. Z dne 10. t. m. je zopet ta listič poln zvijač in psokv, s kakoršnimi so navajeni le židovsko-brezverski listi obsipavati vse, kar je krščanskega; in vendar se drzne še vprašati: „So li v resnici naše šole tako brezverske, da je potrebno čisto novo — versko šolo — vpeljati?“ Ali ni najgrje zaničevanje vsega častitljivega stanú, ako se mu brezverstvo očita, ne da bi se le en sam vzgled mogel navesti? Ali so res gospodje od nemškega „Landes-Lehrer-Vereina“ tolikanj naivni in sami to verjamejo, da je vse pri nas v redu? Da bi šolstvo bilo vzgledno, da bi ne mogli nobenega zgleda brezverstva navesti? — Kaj ko bi začeli govoriti med drugim o tistih, katerim je temna in mračna naša dežela, ki so Boga preklinjali v svojih spisih, pred katerimi so se versko-npravne gojenke tresle ter se je zahtevalo od njih kot „condito sine qua non“ čitanje umazanih klasikov? Kaj, ko bi prišli tisti na vrsto — kako so imenovali najsvetejše opravilo kristjanov? Od kod zdaj toliko hlinjena vernost? To so tisti Huni in pagani, o katerih glasilo nemškega „Landeslehrer-Vereina“ v št. 5 t. l. govori, in katerih, po pravici povemo, se bolj bojimo, kakor Turkov in pravih

paganov. Nekdaj je bil čil in močan še naš rod in nepremagljiv, ko se je še vojskovati moral s zunanjimi zakletniki, ker je stal na trdni versko-nravni podlagi. A odkar se mu vera in pravost v brezverski šoli razjeda, začel je hirati in propadati. Brezverstvo nam najbolj naš pošten narod izpodkopava, ker mu jemlje vso versko-nravno trdnost, katera edino daje človeku v boji za obstanek nepremagljivo moč. Ravno zaradi tega, ker hočemo zbegani in hirajoči narod zopet na nepremagljivo stalo postaviti, rešiti ga časno in večno propada, zahtevamo vedno versko šolo.

(„Glasbeni Matici“) dovolilo je naučno ministerstvo za leto 1887 državno podporo 400 gl. Ker je delovanje tega društva vsega priznanja vredno, je državna podpora znak, da tudi ministerstvo uvažuje njega zasluge za razvoj učee se mladeži.

(Iz Zagreba.) Bivši zagrebški župan, kr. dvorni svetovalec **Badovinac**, je v disciplinarni preiskavi, ko je neki sam želel. Očitajo mu, da je večkrat v redarstvenih poslih mnogo opustil, mnogokrat pa izdaval odloke, s kojimi deželna vlada ni bila zadovoljna; da je gledé posipnine postopal na škodo mestu; da je odpustil iz službe nekega detektiva in da konečno ni zastopal in varoval mestnega dostojanstva v raznih obrtnijskih in redarstvenih stvareh. — Preiskava bo že spravila na dan, koliko je resnice na tem.

(Predsednik tržaške trgovinske zbornice), **Karl pl. Reinelt**, izročil je ministerskemu predsedniku grofu **Taaffeju** povodom bližajoče se štiridesetletnice cesarjevega vladanja za 50.000 gold. avstrijske papirne rente z določbo, naj grof **Taaffe** svoto razdeli po svoji previdnosti za blage namene društva „rudečega križa“ in pa mornarske bolnišnice v Rovinju. Grof **Taaffe** je določil, da dobé od te svote „rudečega križa“ moško in žensko društvo v Trstu ter ono v Istri vsako po 8000 gl., enaki društvi za Goriško in Gradiško vsako po 5000 gold., mornarska bolnišnica v Rovinju pa 24.000 gold.

(Na ljubljansko gimnazijo) je prišel kot naslednik **g. Ivana Šubica**, ki je odpotoval na Dunaj, **g. Fr. Jeraj**, doslej bivajoč v Gradci.

(Pomočni uradniki ljubljanski) imajo v soboto dne 24. marca t. l. zvečer ob polu 8. uri v prostorih Strukljeve gostilne (Kolodvorske ulice) svojo II. sejo. Na programu so sledeče točke: I. Poročilo o predmetih II. seje, sklicane na dan 17. t. m., katera je bila zaradi preslabega obiska nesklepčna; namreč: a) o novi peticiji na državni zbor; b) o naročitvi na društveno glasilo „Central-Correspondenz“. — II. Poročilo o dosedanem delovanju tukajšnjega načelnštva in odbora ter o stanju in razvijanju te skupine. — III. Sklepanje ob ustanovitvi podpornega društva za Kranjsko (z ozirom na slučaj bolezni itd.) — IV. Posamezni nasveti. — Na obilno udeležitev vabi in opozarja p. n. člani: odbor.

(Imenovanje.) Notarski kandidat v Kamniku, **g. dr. Jurij Pučko**, imenovan je notariem v Žužemberku.

(Sava) vedno narašča in se razliva po zagrebški ravnini. Vasi Trnje in Horvati ste pod vodo.

(Na graškem vseučilišču) je bil minoli teden doktorjem promoviran **g. Ivan Bezjak** od sv. Trojice v Slov. Goricah na Štajerskem.

(Osepnice.) Dne 22. t. m. so zboleli: 1 moški, 2 ženski, 3 otroci. Ozdravela 2 otroka, umrla 1 ženska. Bolnih 48 oseb.

(Razpisana) je notarska služba v Radovljici; prošnje do 19. aprila. — Razpisana je služba učitelja in vodje na Razdrtem. Plače 400 gold., doklade 30 gold. in prosto stanovanje. Prošnje do 30. marca c. kr. okr. šolskemu svetu v Postojni.

## Narodno gospodarstvo.

### Kmetovalci odprite oči!

(Konec.)

Kdor se nadeje pomoči od deželne postave, ki ukazuje zatiranje predenice; kdor misli, da bodo kmetovalci zatrli predenico na njivi, ta se vara. Ako bodo pa vsi kmetovalci dosledno sejali tako seme, v katerem ni prav nič predeničnega semena, odkrižali se bodo prav kmalu nadležnega in na vso moč škodljivega plevla. Dokler pa pojde po starem naprej, toliko časa ne bode predenica ne le prene-

hala, temveč še množila in širila se bode. Preiskava, katero je zvršila c. kr. pregledovalna postaja na Dunaji, pokazala je, da ima 1 kilogram primerno še precej čistega kranjskega deteljnega semena 1050 predeničnih zrn v sebi, slabša po več in sicer do 2000 zrn. Nedavno je prodal neki kmetovalec v Ljubljani 20 klgr. deteljnega semena. Trgovec, ki je to seme kupil, izbral je iz njega 2 klgr., reci dva kilograma predeničnega semena. Tako seme pa naši kmetovalci tudi sejejo, torej ni čuda, ako pridelajo namestu detelje predenico. Kadar kupijejo semena v mestu, kupijo pa ravno takega. S svojimi očmi sem videl, ko je kupil ljubljanski trgovec dve vreči deteljnega semena, katero je pregledala vže imenovana postaja ter spoznala, da ima vsak kilogram nad 1000 zrn predeničnega semena. Tako seme prodajajo naši trgovci na drobno, kmetovalci ga pa kupujejo, ker mislijo, da so Bog vé kaj prihranili, ker so kupili kilogram za 5 kr. ceneje. Da, še huje je! K nekemu trgovcu v Ljubljani, ki kupčuje z deteljnim semenom na debelo, hodijo gospodarji kupovat pleve od deteljnega semena. Te pleve rabijo za seme. Potem pa na njivi ni družega nego čez in čez predenica. In zdaj pa nastane krik: Država pomagaj, dežela pomagaj, kmetijska družba pomagaj! Sam si pomagaj! Kupi si poštenega semena, če moraš tudi po 10 kr. draže plačati kilogram, in imel boš njivo brez predenice, in ker je tako seme tudi bolj kalivo in rastno, potreboval ga bodeš tudi manj. Dobro in zanesljivo seme pa je le tisto, ki je pregledano in za dobro spoznano od c. kr. pregledovalne postaje na Dunaji. Kje pa je dobiti takega semena? Na Kranjskem ga ne prodaja nihče na drobno, in drugje na Slovenskem pa tudi ne vem. Ker je kranjska c. kr. kmetijska družba dolžna v takih slučajih pomagati in posredovati, zato je ukrenila naročiti na Dunaji pregledano seme in ga oddajati kmetovalcem kolikor mogoče ceno.

Pravega francoskega semena lucerne ali nemške detelje kilogram bode ude c. kr. kmetijske družbe stal 88 kr., neude 93 kr.

Najboljšega semena rudeče ali štajerske detelje kilogram bode ude c. kr. kmetijske družbe stal 53 kr., neude 58 kr.

Zavoj ali vrečo bode posebe plačati. Družba bode pošiljala seme po povzetju ali pa ga oddajala proti gotovemu plačilu v pisarni svoji.

Ker bode družba naročila le toliko semena, kolikor ga bodo gospodarji naročili pri njej, naj oglasi vsak, ki tega semena želi, že sedaj, kolikor ga rabi, in naj pošlje ob enem polovico zneska za aro. Naslov je: C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani. **Gustav Pir.**

## Telegrami.

**Dunaj**, 22. marca. Poslanec **Zeithammer** je predlagal, da davčni odsek v 24. urah poroča o premembah gospodske zbornice pri postavi zemljiške odveze. Predlog je bil zavržen s 108 glasovi proti 91. **Taaffe** je odgovoril na interpelacijo **Weitlofovo**, da so priprave za izvrševanje postave o zavarovanju delavcev že toliko gotove, da bodo dne 2. aprila, ko bo postava stopila v veljavo, izšli tudi izvrševalni ukazi. Poljedelski minister je odgovoril na interpelacijo **Reicherjevo**, da po izjavi vojnega ministra niso bile izdane nobene naredbe, po katerih bi se smela dovažati avstrijska moka za armado v Bosni in Ercegovini le tedaj, ako ima pečate ogerške finance.

**Pariz**, 21. marca. Narodni odbor je umaknil **Boulangerjevo** kandidaturo in se ne bo vdeležil volilne agitacije, da vlada ne bo imela povoda kaznovati **Boulangerja**.

**Oporto**, 21. marca. Gledišče v **Baquetu** je mej današnjo predstavo popolnoma pogorelo. Gledalci so skakali skozi okna na cesto, nekateri so se zadušili ali bili pohojeni. Število žrtev ni še znano.

## Umrli so:

17. marca. **Jožef Šmidt**, prisiljenec, 51 let, Poljanska nasip št. 50, pleur Eksudat. — **Jožef Habjan**, umirovljeni čuvaj, 73 let, Nove ulice št. 5, ostarelost. — **Makso Zamejec**, pekov sin, 6½ mes., Gradišče št. 12, božjast.

18. marca. **Matilda Habe**, kurjačeva hči, 1½ dne, Tržaška cesta št. 19, božjast. — **Jožefa Heleta**, delavka, 47 let, sv. Petra cesta št. 62. — **Ciril Zorman**, molarjev sin, 7 mes., sv. Florjana ulice št. 7, osepnice. — **Jožef Slanc**, uradnega sluge sin, 8 dni, Cesarja **Jožefa** trg številka 1, oslabljenje. — **Amalija Črne**, poštnega sluge hči, 8 mes., Poljanska cesta št. 33, jetika. — **Janez Hofer**, delavec, 25 let, sv. Florjana ulice št. 11, osepnice.

19. marca. **Henrik Hienk**, knjigovodja, 56 let, Kravja dolina št. 11, jetika.

20. marca. **Veronika Dolinar**, zasebnica, 67 let, Fran **Jožefa** cesta št. 1, Metrocarcinoma. — **Marija Ižane**, mestnega stražnika žena, 31 let, Rožne ulice št. 23, Variola.

Odgovorni vrednik: **Ignacij Žitnik**.

V bolnišnici:

14. marca. **Fran Ivan**, delavec, 23 let, jetika. — **Edvard Tomazin**, gostač, 74 let, pljučni emphysem.

15. marca. **Mihael Lorencini**, delavec, 43 let, vnetica možganske kožice. — **Mihael Tomeli**, delavec, 49 let, jetika. — **Janez Plankar**, delavčev sin, 14 let, Variola.

16. marca. **Janez Pirnat**, gostač, 54 let, vsled krča. — **Janez Čemažar**, hlapec, 25 let, Typhus.

## Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
21.	7. u. zjut.	737.4	2.6	sl. szap.	dež	0.20
	2. u. pop.	737.8	7.2	"	oblačno	
	9. u. zveč.	737.1	5.4	sl. svzh.	"	

Dopoludne oblačno, potem dež, popoldne solnce. Srednja temperatura 5.1°C, za 1.0° nad normalo.

## Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

22. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	77 gl. 35 kr.
Sreberna " 5% " 100 " " 16% "	79 " 10 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 75 "
Papirna renta, davka prosta	92 " 35 "
Akoije avstr.-ogerske banke	856 " — "
Kreditne akcije	268 " 10 "
London	126 " 95 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleonid.	10 " 05 "
Cesarski cekini	5 " 99 "
Nemške marke	62 " 40 "

## OTOMANE,

!! 38 gl. a. v. !!



(glej podobo) najbolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapecirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popol-

no pozameritjo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

## Anton Obreza,

tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Ključarske ulice šte. 3, (pod mestnim trgom).

Uzorei blaga resnim kupcem franco na razpologo. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federmadraten) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne preproge.

☛ Ceniki s podobami zastoj in franco na zahtevanje.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

## Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupec so oljnaté barve v ploščevinastih pušicah (Bleebüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

☛ Cenike na zahtevanje. ☛

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

TEKOČE ZLATO za pozlačenje, posrebrenje in popravo okvirov pri slikah in zrcalih, lesenih, kovinskih, steklenih, porcelanskih in drugih predmetov. **Krasno in stalno.** Način rabe za vsakojeva jako priprost. Cena je eni steklenici s čopičem 1 gl., šest steklenic 5 gl. proti gotovini ali poštnemu povzetju pri

TEKOČE SREBRO L. Feith-u ml. v Brnu. (Moravska.) (4)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

## Slomškovih zbranih spisov

IV. knjiga: različno blago,

(I. del: „Šola in odgoja“ str. 180; II. del: „narodna politika in narodno gospodarstvo“ str. 183—354; III. del: „razna poučna tvarina“ str. 357—428 dobiva se izvod po 1 gl. pri izdajatelju: **Mih. Lenčiču**, župniku v Makolah (Maxau b. Pöltschach); III. knjiga, **Zivotopisi**, str. 397 pa po 70 kr. Po ravno isti ceni tudi po vseh slovenskih bukvarnah! Prva in druga knjiga ste pošli; **Val. Orožnovih** pesni je še nekoliko izvodov na prodaj po 40 kr. Pete knjige: „Slomškovi „pastirski listi“ ni mōči izdajati, dokler za III. in IV. tiskovni stroški niso poravnani. (3)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX